

яку неприродно створили члени секти. При цьому егрегоріальне управління поведінкою за допомогою «сутності III-го порядку» виходить за межі інтересів окремої особи, повинно вестися суворо науково, під контролем спеціальних органів психологічної безпеки.

За висновками експертів, «психіці потерпілих була заподіяна значна шкода». Основне у цій шкоді – зомбування, перетворення в психологічно пригнічену людину, яка цього не усвідомлює. Такий вплив є порушенням психологічної безпеки людини та принципів свободи совісті, які охороняються законодавством. У результаті насильницького втручання у психіку потерпілих в останніх виявлено втрату критичності, самостійності, спроможності правильного світосприйняття, оцінювання та передбачення результатів своїх вчинків. Такі потерпілі, за висновками експертів, підлягають примусовому відновленню, оскільки самостійно не спроможні вийти із зміненого стану свідомості та психіки. Процес реабілітації потребує часу та стаціонарних умов для роботи екстрапсихолога та психофізика.

Це один із прикладів, який мав резонанс серед спеціалістів та громадськості. Взагалі шкідливі енергоінформаційні дії характеризуються високим рівнем латентності та значним ступенем громадської небезпеки, розміри яких важко встановити.

У зв'язку з цим для запобігання енергоінформаційній загрозі, на наш погляд, необхідно криміналізувати небезпечний психологічний вплив, який призводить до тяжких наслідків, а саме – до постійного розладу психіки людини або такого розладу, що потребує задля повернення людини до нормального психологічного стану сторонньої допомоги у вигляді спеціальної медичної або психологічної реабілітації.

Діяльність таких релігійних організацій як тоталітарні секти, члени яких застосовують різноманітні методи контролювання свідомості людини, повинна бути заборонена на законодавчому рівні через внесення відповідних змін та доповнень до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Філіпп Анастасія Володимирівна

ст. викладач кафедри кримінального права
та кримінології Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук

ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ СТАТЕВИМ ЗЛОЧИНАМ

В реаліях сьогодення для нашої держави досить актуальним є вирішення завдань щодо реалізації комплексу заходів, спрямованих на зниження рівня злочинності. Ефективність цієї роботи безпосередньо залежить від розробки та запровадження комплексних заходів, які розробляються на підставі визна-

ченої політики у сфері боротьби зі злочинністю [1]. Відчутне зниження рівня статевих злочинів може бути досягнуте саме у процесі реалізації системи заходів загальносоціального запобігання.

Сексуальна (статева) злочинність – це сукупність злочинів, що спрямовані проти статевої свободи та статевої недоторканності особи, вчиняються із застосуванням фізичного, психічного насильства або з використанням безпорадного стану потерпілого з метою задоволення сексуальних потреб в природній та збоченій формі [2, с. 193]. Найнебезпечнішим проявом цього виду злочинності є насильницькі злочини, а саме зґвалтування. Саме насильство, агресивне та зневажливе ставлення до людини, її здоров'я, честі і гідності, свободи, недоторканності і відрізняє таку поведінку від усіх інших видів злочинної поведінки.

Нами було проведено дослідження окремих факторів сприйняття молоддю проблематики злочинів (та злочинності) проти статевої свободи та недоторканності в цілому, а також окремих моментів у суспільному житті, що тісно пов'язані зі сферою статевих взаємовідносин. Було також досліджено вплив сучасних технологій (зокрема, Інтернету, соціальних мереж та ін.) на сприйняття молоддю статевих відносин в цілому. Дослідження було проведене шляхом анонімного анкетування молоді у віці від 18 до 25 років, яка веде активне соціальне життя (навчається у ВНЗ, спілкується з товаришами тощо). У дослідженні взяли участь особи як жіночої, так і чоловічої статі (у співвідношенні 47,3% до 52,7%).

Вагоме значення посідає усвідомлення членами суспільства стану злочинності у відповідній сфері та оцінка діяльності компетентних органів у сфері протидії відповідним злочинам. Зрозуміло, що негативне ставлення до діяльності правоохоронних органів у відповідній сфері та власне сприйняття стану злочинності громадянами пов'язано як з кількістю, так і з якістю злочинів, що вчиняються. Серед опитаних респондентів лише 3,7% вважає, що сучасний стан злочинності можна визнати задовільним і він не викликає занепокоєння. Водночас майже 41,3% опитаних вважає, що рівень злочинності у сфері статевої свободи та недоторканності є невисоким і помірно збільшується; у свою чергу, 37,6% респондентів вказують на те, що злочинність в цій сфері знаходиться на середньому рівні та збільшується. На думку 17,4% опитаних, стан злочинності в сфері статевої свободи та недоторканності серйозно збільшується та викликає занепокоєння. Фактично, 1/6 частина опитаних вказує серйозне занепокоєння щодо злочинності в розглядуваній сфері, що, на нашу думку, є достатньо великою кількістю та чинить негативний вплив на свідомість.

Це означає, що відповідні діяння створюють резонанс у свідомості переважної більшості людей, а тому зволікання й невжиття заходів з приводу їх запобігання та розкриття однозначно чинить негативний вплив на злочинність в цілому та на відповідну сферу конкретно.

Паралельно, з усвідомленням молоддю стану злочинності, переважна більшість опитаних «не бачить» активної та ефективногої діяльності держави і,

зокрема, правоохоронних органів, у сфері протидії злочинам проти статевої свободи та недоторканності. Лише 13,9% вважає, що ведеться нормальна профілактична робота у цій сфері, при цьому 45,4% респондентів вказує на те, що наразі немає помітного результату такої діяльності (хоча вважає, що профілактика, в цілому, здійснюється). Водночас, 34,3% вважає, що держава й правоохоронні органи не здійснюють профілактику в принципі, зусилля компетентних органів в цій сфері ними оцінюються негативно, а 6,5% опитаних вважає, що ситуація погіршується, наявною є бездіяльність держави. Крім того, 56,9% усіх опитаних респондентів вважають, що держава фактично не вживає жодних заходів для протидії злочинам у цій сфері.

На нашу думку, діяльність щодо запобігання злочинності в цій сфері має передбачати здійснення соціально-економічних, політичних, культурно-виховних заходів.

У межах соціально-економічних заходів запобігання статевим злочинам належну увагу слід приділяти сімейно-побутовим відносинам, оскільки сім'я є первинним інститутом соціалізації особистості. Тому заслуговує на підтримку думка вчених і практиків про необхідність державної підтримки сім'ї та побутових взаємовідносин між людьми. Тут виділяють декілька напрямів:

- розв'язання сімейно-побутових конфліктів на професійному рівні;
- підвищення рівня культури сім'ї, особливо сімейного спілкування;
- вжиття заходів щодо оздоровлення середовища, яке оточує сім'ю;
- блокування згубних наслідків впливу неформальних малих груп з антигромадською орієнтацією, в які «ідуть» підлітки з неблагополучних сімей, а також виявлення і ліквідація малих груп подібного типу;
- вжиття передбачених законом заходів до батьків, що ведуть антигромадський спосіб життя і не забезпечують належного виховання дітей [3].

Заходи політичного характеру посідають одне з важливих місць у системі запобігання злочинності в державі, адже затвердження пріоритетних напрямів запобігання статевим злочинам сприяє усуненню причин й умов їх існування.

Сьогодні в Україні відсутні державні програми, пов'язані із запобіганням злочинам проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Також відсутні програми щодо реабілітації потерпілих і соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що відбували покарання за досліджувані злочини. Це свідчить про відсутність в державі ефективних методів протидії статевим злочинам.

Щодо культурно-виховних заходів, то тут слід зазначити, що необхідна розробка та підтримання державою основних моральних принципів, цінностей, активне впровадження їх у свідомість громадськості, що буде сприяти оздоровленню морально-психологічного клімату, сприяти формуванню громадської думки, яка дійсно засуджує агресивні злочинні вчинки в сфері статевих відносин, з якою б метою вони не вчинялися. Важливе місце в цьому аспекті надається засобам масової інформації, які повинні виключати пропаганду культури насильства та грубої сили, розбещення суспільства.

Таким чином, слід зазначити, що протидія статевим злочинам на загальносоціальному рівні повинна включати в себе заходи, які підвищують рівень культури особи, починаючи з сімейного виховання; потребує відновлення правове навчання та правове виховання широких верств населення для підвищення рівня правосвідомості.

1. Фріс П.Л. Політика у сфері боротьби зі злочинністю і права людини / П.Л. Фріс. – Надвірна : Надвірнянська друкарня, 2009.

2. Кальман А.Г., Христич И.А. Понятийный аппарат современной криминологии : терминологический словарь / под общ. ред. чл.-корресп. АПрН Украины, д-ра юрид. наук., проф. Голины В.В. – Х. : Гимназия, 2005. – 272 с.

3. Антонян Ю.М. Криминология : избранные лекции / Ю.М. Антонян. – М. : Логос, 2004. – 448 с.

Шалгунова Світлана Аполлінаріївна

професор кафедри
кримінального права та криминології,
кандидат юридичних наук, доцент

Якушкін Владислав Анатолійович
здобувач

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СУЧАСНІ ВІТЧИЗНЯНІ ПРОБЛЕМИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Стан злочинності протягом останніх трьох років свідчить, що в Україні склалася і зберігається складна криминогенна ситуація. Послаблення контролю за суспільними процесами призвело до критичного стану обігу зброї на території держави, а в окремих її регіонах (Донецькій та Луганській областях) це загрожує життю та здоров'ю населення. Однак не лише на території, де тривають бойові дії, проблема незаконного обігу вогнепальної зброї є актуальною. В інших областях, більш-менш спокійних у криминогенному плані, ситуація з вогнепальною зброєю насторожує.

Так, під час травневих свят у 2015-2016 рр. в містах Одесі, Дніпрі, Харкові озброєні люди у військовій формі невідомих військових формувань, із закритими обличчями, перебуваючи в містах великого скупчення людей, в міжособистісних конфліктах застосовували вогнепальну зброю, заподіювали тілесні ушкодження мирним громадянам, які вийшли на вулиці та площі міст відсвяткувати День Перемоги, покласти квіти до пам'ятників та місць поховання воїнів Великої Вітчизняної війни.

Як свідчить практика діяльності правоохоронних органів у 2013-2016 рр., вони не в змозі забезпечити особисту безпеку громадянам на вулицях, захист їх життя і здоров'я та громадський порядок в цілому. Реформу-